

Про деякі особливості вивчення релігієзнавства в аграрних вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації

Станкевич Г.П.

Україна, Суми, Коледж Сумського національного аграрного університету

В статтє поднимаются некоторые вопросы изучения религиоведения студентами аграрных высших учебных заведений I-II уровней аккредитации, раскрывается значение дисциплины для духовно-нравственного воспитания студенческой молодежи.

Думка про те, що релігієзнавство не потрібно студентам аграрних ВНЗ є глибоко хибною. Релігієзнавство має великий пізнавально-виховний потенціал. Воно належить до тих суспільних дисциплін, які допомагають формувати світогляд та систему моральних цінностей молодій людині. У коледжі Сумського національного аграрного університету накопичено певний досвід викладання цієї навчальної дисципліни¹.

Перша реакція студентів на вивчення релігієзнавства завжди є неоднозначною. Більшість студентів із зацікавленням сприймає цю дисципліну. Частина дивиться на неї дещо скептично, вважаючи її лише додатковим навантаженням, безпосередньо не пов'язаним з майбутньою професійною діяльністю.

Враховуючи той факт, що на вивчення релігієзнавства відводиться дуже мало часу, важливо правильно зробити акценти у викладанні цієї досить складної дисципліни, оптимально розрахувати час, максимально врахувати індивідуальні особливості студентів, рівень підготовленості групи, конкретну релігійно-конфесійну обстановку у регіоні тощо. Вирішити ці проблеми допомагає початкове анонімне анкетування, яке доцільно проводити на початку вивчення курсу.

Результати анкети показують, що зацікавленість студентів релігійними питаннями і їхня фактична обізнаність з ними далеко не співпадають: рівень зацікавленості достатньо високий, рівень відповідних знань (в тому числі і за оцінкою самих респондентів) явно недостатній.

Більшість студентів (73,8%) вважає, що релігія є найважливішим фактором, що регулює духовно-моральне життя суспільства і дуже сильно впливає на життя суспільства взагалі. Проте 22,5% вважають релігію лише за приватну справу кожної людини, і ніякого її впливу на життя суспільства вони не бачать. І лише 3,7% переконані, що релігія дестабілізує життя суспільства, розпалює ворожнечу між прихильниками різних релігійних конфесій.

Із числа опитаних студентів 65,5% визнали себе віруючими. При цьому 24,1% позиціонують себе глибоко віруючими, 41,4% - як «просто віруючу людину». Решта 18,3% опитаних відносять себе до невіруючих, 12,6% байдужі до релігії і тільки 3,1% визнають себе «войовничими» атеїстами. Але переважна більшість опитаних студентів фактично не можуть визначити свою конфесійну приналежність, що є досить показовим фактом.

Що стосується вивчення самого курсу «Релігієзнавство», то 58,1% опитаних хоче, вивчаючи його, розібратись у сутності релігії, її ролі у житті людини і суспільства; 15,7% - докладно розібратись у питаннях взаємовідносин держави і церкви; 9,4% - більш детально дізнатись про Православ'я. Лише 8,4% опитаних студентів не цікавиться релігієзнавством, не виділяють його з-посеред інших навчальних дисциплін.

За результатами анкетування можна визначити основні проблеми, на які слід звернути особливу увагу в процесі викладання релігієзнавства.

Це максимально повна і ґрунтовна реалізація зв'язків з іншими суспільними дисциплінами, насамперед, з історією української і світової культури, філософією, соціологією, історією. У цьому контексті винятково важливим видається ознайомлення з священними текстами різних релігій, насамперед з Біблією. Це має велике значення для реалізації величезного духовного і виховного потенціалу цієї Книги, яка, на жаль, ще й сьогодні фактично стоїть поза навчально-виховним процесом.

Детально вивчати Біблію немає можливості, але з найбільш важливими її фрагментами, як наприклад, Декалогом (Десятьма заповідями Мойсея), Заповідями блаженств (Нагорною проповіддю Ісуса Христа) студенти повинні обов'язково ознайомитись, адже вони повинні стати основою моральних цінностей сучасної молоді людини.

Важливим є врахування релігійного фактору у майбутній професійній діяльності студентів. Сьогодні це дуже мало враховується при підготовці фахівців. Звичайно, тут треба враховувати специфіку спеціальності. Для фахівців економічного профілю важливо знати етично-побутові вимоги різних релігійних течій, бо вони можуть безпосередньо впливати на організацію виробництва, попит на певні види продукції, економічні відносини взагалі (вимоги до ділової етики, харчові заборони, свята у різних релігіях тощо).

Правознавці повинні глибоко знати принципи свободи совісті, закладені в Конституції та законодавстві України, основи відносин держави і релігійних

організацій, особливості впливу різних релігійних систем на поведінку своїх послідовників, вміти захищати права громадян, пов'язані із свободою совісті, аналізувати конкретну релігійну обстановку на певній території, встановлювати конструктивні ділові стосунки з представниками різних релігійних конфесій.

Вивчення релігієзнавства дозволяє більш повно використовувати науково-пізнавальний та виховний потенціал місцевих духовно-культурних пам'яток та науково-культурних закладів (музеї, бібліотеки, архіви, культові споруди тощо). Як правило велику зацікавленість у студентів викликають екскурсії до храмів, краєзнавчих та художніх музеїв. Корисними є зустрічі з представниками релігійних громад міста.

Дефіцит часу для вивчення релігієзнавства частково може бути компенсований публічними лекціями, традиція читання яких кілька років тому була відновлена викладачами суспільних дисциплін коледжу. Ці лекції присвячуються і релігієзнавчим проблемам. Вони викликають велике зацікавлення не тільки студентів, але й викладачів та співробітників коледжу.

Викладаючи релігієзнавство, не можна нав'язувати студентам релігійну віру або заперечувати її. Це особисте право кожної людини, захищене Конституцією України. Завдання педагогів полягає у тому, щоб поставити перед молодими людьми "вічні" питання і надати їм допомогу у їх вирішенні. Спілкування з студентами переконує, що вони шукають відповіді на ці питання, намагаються знайти вищий смисл життя серед нашого похмурого, розбурханого пристрастями сьогодення. Це радує і викликає надію, що не все у нас таке сіре і безпросвітне. Важливо тільки - не зупинити шукаючу молодь у її пошуках істини і світла, не дати їй замість хліба камінь.

Перелік посилань

1. Станкевич Г.П. Релігієзнавство – важливий фактор гуманізації освіти // Освіта АПК. 2006. Червень. С. 3